

Szubjektív séta a Prolight & Sound kiállításon

A parkolóból beérkező shuttle buszról leszállva és a hatalmas előtérbe érkezve megnyugszom – hazaértem. Mint a vendégmunkás, aki időről időre visszatér a jól ismert környezetbe, én is úgy ismerem rá a standok elhelyezésére, melyek nagy része minden évben ugyanott van. Ez az! Most két napig egyfolytában csak füst- és ködgépek illatát fogom érezni, fényvillogástól beégett retinával alszom el esténként. Erre várok minden évben? Hát persze!

A Portalhaus bejáratából nyíló első pavilonban idén is rögtön a nagy kereskedőházak öntik ránk a Kínában, valószínűleg nagyrészt ugyanazon gyárakban gyártott, néha csak a címkéjükben különböző termékeik ezreit. Ezek a cégek – pl. Highlite International (Hol-

Ha március, akkor ismét Frankfurtba vándorol a professzionális fény- és hangtechnikai világ apraja-nagyja, hogy nagy lélegzetet véve napokon át elveszve bolyongjon a kiállítási standok százai között... Lehet-e egyáltalán valamennyire is összefoglalni

legalább a fénytechnikai újdonságokat, trendeket e rendkívüli kavalkádban? Rövid beszámoló két nagyon hosszú nap tapasztalatait sűríti össze.

landia), B&K Braun (Németország), Steinigke Showtechnic (Németország), Elation (USA), Chauvet (USA), Music & Light (Olaszország) – egyre komolyabb versenytársai a klasszikus európai és amerikai effektgyártóknak. Érdekes volt megállapítani, hogy egy évvel ezelőtt ezek a cégek mind kihoztak klasszikus LED-alapú színházi fényvetőket és háttérvilágítókat – viszont azóta mintha a fejlesztők más irányba koncentrálnának, ezen kategóriában nem fedeztem fel új terméket. Talán még a LED-moduloknak kell kicsit tovább fejlődniük, esetleg olcsóbbá válniuk, hogy igazán tömegtermékké válhassanak a LED-es színházi fényvetők. Lehet, egyszerűen csak arról van szó, hogy még a LED-es effekteken lehet nagy pénzt keresni, és >

› nem a LED-es színpadvilágításon. Persze a tőke oda megy, ahol nagyobb, gyorsabb és biztosabb a megtérülése. Elnézést, vissza a szakmához.

A kiállítás szervezői idén is úgy döntöttek, hogy a kínai gyártók zömét az egyik pavilon emeleti részében helyezik el – háttérgyártói, beszállítói elnevezést adva ennek a kiállítói szegmensnek. Sok kis stand névtelen fényvetők százaival, mellettük nagyobb standok számos LED-fal gyártóval. Mi alapján lehet itt kiválasztani bárkit is? Még az sem tudható, hogy gyártóval vagy egyszerű kereskedővel van dolgunk, bár mindegyikük azt állítja, hogy a kiállított termékeket ő gyártja. A bizonytalan és helyben ellenőrizhetetlen gyártási háttér mellett ennek az emeletnek egy igen komoly hátránya volt – nem mértek sört egyik standon sem...

De komolyra fordítva a szót, egy-egy érdekes fejlesztési irányt kiemelnek – mely fejlesztések természetesen a legújabb LED-chipeken és LED-modulokon alapulnak.

Egyre több gyártónál láthattunk több színből összeállított LED-modulon alapuló fényvetőket. Már nem különlegesség, amikor egy kis lencse mögött akár 6 LED-chip is található, például: RGBWA+UV

(azaz: vörös-zöld-kék-fehér-borostyánsárga és UV) – az ilyen eszközök ma már a „no-name” kínai gyártóknál is elérhetőek. Tehát a hatféle szín egy lencsén át keverve kerül kivetítésre, elkerülve a színárnyékok kialakulását. Ezen eszközök használatával már nem kell a nehézkes UV-fénycsöveket vagy kisülőlámpákat használni, mely utóbbinál még a bemelegedési idővel is számolni kell...

A másik nagyon érdekes irány elsősorban a „nagy nevek” egy részénél figyelhető meg (Clay Paky, High End Systems, Martin Professional). Ez pedig az, hogy a LED-fényvetőkkel különleges vizuális effekteket hoznak létre úgy, hogy az egyedi LED-lencséseket nemcsak világításra, hanem különleges, mozgó hatású pixeleffektekre is felhasználják. Már tavaly őszel is nagy tömegeket vonzott a londoni PLASA-n a Clay Paky B-EYE fényvetőcsaládjá különleges pixel- és sugáreffektjeivel. Itt, Frankfurtban a Martin Professional QUANTUM Wash fényvetője és a High End Systems SHAPESHIFTER mozgófejes effektje csatlakozott e különleges „klubhoz”. Úgy tűnik, hogy a kínaiaknak feladták a leckét – lehet, hogy 1 hét nem lesz elég, hogy lekoppintsák ezeket az innovatív technológiákat? Esetleg 2 hét kell hozzá?

A cseh Robe egy másik utat választott

(mely ugyan nem teljesen forradalmi, de nagyon figyelemreméltó): mozgó kengyelbe egy LED-fényforrással működő, nagyon kompakt méretű, videovetítő-fényvető kombót építettek be. Kiváló, kb. 2500 ANSI lumen fényerő, digitális gobók és teljes videók megjelenítésére is alkalmas az eszköz – mindössze 6 kg súlyban!

További fejlesztést, előrelépést abban látam még, hogy egyre nagyobb számban jelennek meg LED-fényforrással működő profil-fényvetők – mind a hagyományos színházi fényvetők formájában, mind a mozgófejes effekteket képében. Egyre nagyobb fényáram, kiváló színvisztaadás, elsőrangú optikai tervezés jellemzi ezeket a fényvetőket, és nem kétséges számomra, hogy már jelenleg is csak a legnagyobb fényáramú koncertfényvetőknél van szükség a fémhalogén lámpákra.

Ugyanakkor a fényforrásgyártók az elmúlt években még kifejlesztették az ultrakompakt és energiatakarékos fémhalogén lámpacsaládjaikat (pl. Philips – Platinum család vagy Osram – Sirius család), de tartok tőle, hogy ezek már ennek a technológiának az utolsó fejlesztései voltak – még akkor is, ha kompakt méretűknél fogva jelenleg igen népszerűek a kisméretű fényvetőkben, különösen a rendkívül szűk fénycsóvájú „beamlight”-okban.

Szóval, LED-LED-LED mindenütt... és egyre kompaktabb, egyre nagyobb fényáramú, egyre jobb fényminőséggel és magasabb színvisztaadással szolgáló eszközök mindenhol. Hol van már a külön-külön R-G-B színekkel kombináló, ma már kezdetlegesnek tűnő fényvetők világa? Gyakorlatilag már nem lehetett ilyen eszközöket látni, és ez bizony egy fontos kérdést vet fel – nem először és nem utoljára. A LED mint fényforrás rohamléptekkel fejlődik, és a rájuk épülő eszközök bizony igényelnék e fényforrás csereszabátosságát. Ma megveszünk egy LED-es fényvetőt, amelynek árában a LED csak töredék értékű, a többi az optika, a ház és az elektronika. Viszont ha a LED mint fényforrás né-

hány év alatt elévül (működik, de fényárama már nem versenyképes az új típusokkal szemben), akkor mi a teendő? Dobjuk el a viszonylag drága eszközt, optikával, házzal és elektronikával együtt, mert a viszonylag olcsó LED fényforrása már elavult? Akkor miért vettünk egy 8-10, vagy akár még több évig is világító LED-es eszközt, ha a gyors fejlődés viszonylag hamar elavulttá teszi? Nos, ezek a kérdések ma még zömében megválaszolatlanul maradnak, hiszen tart az újdonságfejlesztési versenyfutás a gyártók kö-

zött, és csak néhányuk tesz lépéseket a csereszabátosság megoldásának irányába. Ugyanakkor megjelentek már a fentebb említett különleges effekteket létrehozó fejlesztési irányok, amelyek nem elsősorban a minél nagyobb fényáram kipróbálására, hanem egyedi vizuális megjelenítésekre törekednek. Persze akár itt is feltehetjük a kérdést, hogy milyen hamar lehet az ilyen, ma még újnak számító vizuális effekteket megenni? Mikor fogják a világítástervezők ezeket a drága eszközöket csak már mint normál fényvetőket használni? Talán még koraiak ezek a kérdések, hiszen még csak most ismerkedünk velük...

Elnézést kérek az olvasótól, hogy a kiállítás kapcsán ilyen eszmefuttatásba bonyolódtam, de nagyon komoly energia és idő kellene ahhoz, hogy valamelyest is teljes képet adhasson bárki is egy ilyen hatalmas kiállításról – én nem is vállalkozom rá.

E rövid és szubjektív beszámolóban talán megtalálható egy kis szelete a kiállításnak, és aki teheti, inkább látogassa meg jövőre. A kiállítás szervezőinek honlapján már a jövő tavaszi dátum is olvasható – tehát találkozunk Frankfurtban 2015-ben április 15–18. között!

Böröcz Sándor